

YTTRANDE

Datum: 2017-03-16

Regeringskansliet

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Dnr: Fi2016/04295/KO

Remis Ny resegarantilag

Svenska Turistföreningen (STF) är en medlemsförening med 235 000 aktiva medlemmar och över 130 års erfarenhet av turism i Sverige. STF organiserar 215 enskilda entreprenörer från Smygehuk till Kiruna, dessutom driver vi i egen regi ett 60-tal anläggningar i fjällkedjan och i storstäderna. Vi är stolta över att vara en stark del av besöksnäringen och värnar om en positiv utveckling av turismen i Sverige.

STF har tagit del av utredningen Ny resegarantilag SOU 2016:84 och vill härmed lämna våra synpunkter och kommentarer.

Turismen är Sveriges snabbast växande näring och samtidigt en mycket komplex sådan. I utredningen saknar vi analyser och scenarier inom framtidsperspektivet. Utredningen pekar konsekvent på historiska fakta och i huvudsak utifrån flygresor, vad gäller omfattning och storlek på den marknad man är satt att undersöka. STF finner det anmärkningsvärt att inga analyser gjorts utifrån konsekvens av nya paketreselagens omfattning, till exempel hur många företag och organisationer som skulle kunna komma att omfattas.

STF saknar även analyser kring fortsatt utveckling och förändring av köpbeteende till följd av digitalisering och globalisering, till exempel saknas helt resonemang kring vad återförsäljare såsom OTA kan få för ställning på marknaden framöver.

Av utredningens direktiv framgår tydligt behovet av högre trygghet för resenären och förenklad administration för arrangören. STF menar att utredningens förslag i många fall innebär det motsatta.

Nedan redovisas utvecklat resonemang i dessa frågor samt även ett antal frågor för utredaren att ta ställning till.

En komplex marknad

Rese- och besöksnäringen är en komplicerad marknad många aktörer som är beroende av varandra. Ett företags insolvens kan i värsta fall helt bero på andra aktörers verksamhet. Utökningen av paketreselagen till att omfatta ”alla andra turisttjänster” (Direktivet Artikel 3.1 d) samt införandet av ”kopplade produkter” gör att i stort sett alla aktörer inom såväl besöksnäringen som resebyrå- och arrangörsmarknaden kan komma att bli betraktade som paketarrangörer. Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att utredningen väljer att ställa återförsäljare utanför insolvensskyddet.

I de fall en återförsäljare betalar arrangören i efterskott kan arrangörens insolvens direkt uppstå på grund av återförsäljarens insolvens, ändå är det bara arrangören som är skyldig att ställa garanti. På samma sätt kan stora onlinebokningsmotorer skapa paket där en arrangör får ställa garanti medan återförsäljaren, en OTA i detta fall, kan öka sin omsättning utan ökade kostnader. I ett framtidsperspektiv är det sannolikt att dagens stora aktörer blir färre och starkare samtidigt som branschens arrangörer får ta hela kostnaden för insolvensskyddet.

Besöksnäringen består till en övervägande del av små eller mycket små företag med begränsad likviditet och investeringskraft. Utredningen handlar till stor del om storlek på ställda garantier och de största arrangörernas ställning. STF menar att framtidsproblematiken handlar mer om det stora och ökande antalet små och medelstora företag som ska ställa garanti och hur dessa på ett effektivt sätt ska kunna ställa den.

Bristande framtidsperspektiv

Utredningen använder i stort sett enbart historiska fakta och nulägesanalyser. Analyser och scenarier kring framtiden saknas och även den stora påverkan på besöksnäringen. Till exempel vad som händer när en stor andel av landets 2000 hotell och 900 vandrarhem samt övriga hundratals turistarrangörer kommer att kunna bli paketarrangörer? Detta till följd av man ofta erbjuder hyrbilar, turistkort, aktiviteter etcetera i kombination med sina övriga resetjänster. Utredningen saknar helt scenarier och analyser utifrån dessa perspektiv.

STF ser en tydlig förändring av köpmönster till följd av digitalisering och en globaliserad resemarknad. Dessa förändringar innebär bland annat att ett antal stora aktörer idag har en dominerande ställning som bokningskanaler, dessa aktörer påbörjar nu paketering i större skala och kommer sannolikt över tid att bli dominerande även inom detta område.

STF saknar helt analyser och resonemang utifrån hur denna utveckling påverkar det framtida resegarantisystemet och resenärernas trygghet.

Följder för besöksnäringen saknas

Besöksnäringen är Sveriges snabbast växande industri med betydande tillväxt inom sysselsättning och antal nystartade företag, inte minst i glesbygd. Med bakgrund av detta är det förvånande att utredningen ger så lite utrymme för besöksnäringen och utredningens konsekvenser för denna. Omsättningen i besöksnäringen är nära åtta gånger så hög som för de arrangörer och resebyråer som omfattas av dagens lag. Det förs ingen diskussion om hur det nya direktivet skulle kunna påverka besöksnäringen eller hur stor del av dess omsättning som kan komma att bli betraktad som paketomsättning. Det är rimligt att anta att ett stort antal nya företag skulle kunna komma att omfattas av kravet på resegaranti, men något sådant resonemang förs inte i utredningen. Detta är särskilt anmärkningsvärt med tanke på att en sådan ökning även skulle kunna medföra kraftigt ökande kostnader för översyn och kontroll för den myndighet som är satt att ansvara för detta.

Ökad administration och kostnader

Utredningens förslag kring en ”öppen lösning” ställer orimliga krav på näringsaktörer. Detta utifrån att man själva förväntas att förhandla fram och administrera tjänster och lösningar som idag inte finns. STF delar inte uppfattningen om att detta sammantaget kommer att sänka kostnaderna utan ser stora risker att särskilt de små företagen kommer att få ökade kostnader. Detta till följd av dyrare garantier, ökad omsättning som ska garanteras samt även ökad egen administration.

Ett exempel är ett hotell som säljer Stockholmskortet online till en person i ett enkelrum och tar betalt i förväg. Stockholmskortet kostar ca 500 kr vilket innebär att alla rum som kostar under 2000 kr blir automatiskt garantipliktiga (25% av paketets totala värde enligt paketresedirektivets skäl 18). Ett gränsdragningsproblem uppstår om hotellet arbetar med dynamisk prissättning och ändrar sina priser så att resetjänsten utgör mindre än 25%, är det då fortfarande ett paket? Denna och många andra liknande situationer ska då bedömas av såväl Kammarkollegiet som researrangörerna. Därmed ökar administrationen för såväl näring som myndighet avsevärt.

Med begreppet ”kopplade arrangemang” kompliceras bilden ytterligare då en aktör kan sälja resetjänst tillsammans med annan arrangörs tjänst utan att denne är medveten om det. Till exempel när en återförsäljare säljer ett hotellrum och erbjuder hyrbil via hyrbilsföretag genom så kallad ”click through”. Utredningen är mycket vag kring hur arrangören i förväg ska kunna få vetskap om och i så fall, ställa garanti för denna typ av försäljning.

Rent teoretiskt skulle alla hotell som har bokning via en OTA behöva ställa garantier om den erbjuder hyrbilsbokning via sin egen hemsida.

Samma resonemang som ovan kan även föras vad gäller begrepp som ”integrerad del av resetjänst”, är hel- och halvpension en integrerad del eller en egen resetjänst? Ett liftkort som säljs tillsammans med skiduthyrning etcetera?

Sammantaget finns stora behov att förtydliga vilka resetjänster som ska ingå i resegarantisystemet och hur arrangören förväntas beräkna sin omsättning.

Näringsens kostnad för resegarantisystemet är enligt utredningen 60 mkr och myndighetens 4-5 mkr. Dessa belopp kommer att öka radikalt om utredningens förslag går igenom eftersom problembeskrivningarna ovan inte främst handlar om definitioner då systemets samtliga parter kommer att tvingas till ständigt återkommande bedömningar och gränsdragningsproblem.

Statens kostnader

En direkt konsekvens av ökat antal arrangörer och det ökande antalet produkter som ska ställas garanti för, blir ökade resurskrav och kostnader för den myndighet som ska övervaka resegarantisystemet. Ökade resurser och kostnader kommer även till följd av gränsdragningsproblematik och svårighet att uppskatta volym för resegarantin utifrån det nya direktivet.

STF ser också en tydlig risk för ökade kostnader då myndigheten övertar ansvaret från Resegarantinämnden.

Inga resonemang förs kring övervakning och tillstånd för nya aktörer som ska tillåtas ställa säkerhet enligt förslaget i den ”öppna lösningen” och därtill kommande kostnader och resurskrav.

Svårbegripligt för resenär

Utredningens förslag med omfattande informationsplikt till resenärerna, bland annat genom ”standardformuläret”, kommer snarare att öka resenärens frågor och osäkerhet än minska det. Särskilt i ett läge där många olika aktörer kommer att leverera informationen.

Med ett kraftigt ökat antal garantiaktörer samtidigt som garantifallen är få är det rimligt att anta nödvändig expertis och kunskap inte kommer att kunna byggas upp i tillräcklig grad hos dessa aktörer. Därigenom får resenären en försämrad trygghet.

Utredningen fastslår att näringen inte kan utgå från ”medvetna resenärer” och därmed riskerar lagens nya begrepp och tolkning att bli än mer svårbegriplig än nuvarande. Därav följer att garantierna såväl som informationen om dom måste bygga på enklare omfattning och mer lättbegripliga begrepp för att leva upp till det grundläggande kravet om att underlätta för resenären.

Frågeställningar

Utöver ovanstående kommentarer och synpunkter efterlyser STF klargöranden för nedanstående frågeställning.

Tolkning av undantag från att ställa garanti

Hur ska §5 tredje stycket samt §6 andra stycket tolkas; kan en paketresa som betalas i efterskott men saknar passagerartransport då ändå behöva ställa garanti?

Marknadsföra resetjänster

Skäl 18 säger att näringsidkare inte får erbjuda extra tjänster till försäljning inför resan och sedan ta betalt efter ankomst/start av tjänst, utan att ställa garanti. Hur ska näringsidkaren kunna bedöma volymen av dessa extra tjänster?

Kopplade arrangemang

Kan ett kopplat arrangemang eller paketresa uppstå via återförsäljare utan arrangörens vetskap via ”click through”? Hur ska då arrangören få vetskap om och kunna ställa garanti? (6.1.1 sid 120)?

Gränsdragningar för paket

Hur skall arrangör bedöma sålda aktiviteter och presentkort (sid 120)?

Branschsamverkan

Hur ska samverkan mellan bransch och myndighet drivas när Resegarantinämnden tas bort?

STF:s slutsatser

Svenska Turistföreningen finner att resenärernas skydd mycket viktigt och vill verka för en utveckling av skyddet, men detta får inte ske ensidigt på bekostnad av besöksnäringens möjligheter att utvecklas och fortsätta blomstra. STF finner att det lagda förslaget skapar ett komplicerat och oöverskådligt system som i grunden är detsamma som nuvarande med där tillhörande överfinansiering och höga administrationskostnader. En moderniserad modell som kan utvecklas i takt med branschens förändring och tillåter administration med relativt enkla digitala system, är nödvändig.

Viktigt är också att det totala skyddet inte överstiger de nivåer som rimligen kan uppstå vid en större konkurs eller likande. För detta ändamål kan en fond eller kollektiv försäkring som debiteras med ett litet belopp från alla paketresor fungera mycket väl.

För att förebygga eventuellt missbruk kan regler om personligt ansvar vid oegentligheter instiftas. På så sätt kan resenären få sitt stöd omgående men möjlighet finns att utkräva ansvar från ansvariga hos arrangören i efterhand.

STF efterlyser därför en modell som bygger på:

- Solidariskt ansvar av näringsens samtliga aktörer för ökat resenärsskydd
- Rimlig nivå för sammanlagda garantier utifrån faktiska behov
- Lättberäknad betalningsmodell utifrån för resor med respektive utan passagerartransport
- Enkel administration utifrån förutsägbara krav
- En gemensam fond/försäkringslösning för samtliga aktörer
- Inte kräver bedömning och beslut av myndighet
- Löpande inbetalning baserat på försäljning
- Möjlighet att utkräva personligt ansvar mot arrangör vid misstänkt oegentligheter

STF konstaterar att det remitterade förslaget har stora brister och kräver förtydliganden. Vi ser därmed behov av en återremittering till utredaren varefter ett bearbetat förslag bör sändas på remiss till nuvarande remissinstanser samt en vidgad krets inom besöksnäringen.

Stockholm 2017-03-16

Magnus Ling
Generalsekreterare / Verkställande direktör

Kontaktpersoner

Erica Karlsson, *Försäljningschef*
Gösta Westin, *Produktchef Franchise*